

VASILE RADU

Oiconimele Lăpuşului derivate din antroponime cu sufixul -eni

Țara Lăpuşului are numeroase nume de localități derivate din nume de persoană cu sufixul -eni și satele sunt răspândite în diferite părți ale ținutului. Sufixul -eni indică un grup, o colectivitate al cărui strămoș comun era cel indicat de antroponimul din structură. Lăpuşul are oiconime derivate cu acest sufix: Boiereni, Coroieni, Costeni, Cupșeni și Ungureni.

Boiereni, numit și **Dumbrava Nouă** (de la 1 ianuarie 1965 până la 17 februarie 1968) (Ghinea, *Localitățile*, p. 67), satul este înglobat azi orașului Târgu Lăpuș, Boierfalwa (1584); Bojérfalva (1615); Boierffalua (1646); Boerany (1733); Bojerany (1750); Boerfalva (1760-1762); Bojéreny (1850); Boérfalva, Boieren? (1854) (Suciu, I, p. 213); Boérfalva, Boereni (1867) (Schematismus, p. 43); Boérfalva, Bojereny (1892) (*Helységnévtára*, 1892, p. 1010); Boérfalva, Boiereni (1900) (Schematismus, p. 71); Boiereni, Bóerfalva (1909) (Moldova-Togan, p. 30, 264); Boereni, Boerfalva (1921) (Martinovici-Istrati, p. 32); Boereni (1930) (Recensământul, p. 735); Boérfalva, Boiereni (1941) (Recensământul, 258-259, 358, 365); Boereni, comuna Rohia (1954) (IALR, p. 147); Boiereni (1972) (Județele, p. 374); Boiereni (2000) (Ghinea, *Localitățile*, p. 67) și Boiereni (2003) (Codul, p. 6). Oiconimul **Boiereni** provine din numele de persoană **Boier** sau **Boiaru** (DOR, p. 207) derivat cu sufixul -eni.

Coroieni, sat și reședința comunei, Karulyfalwa (1584); Koroján (1733); Korujen (1750); Karulyfalva (1760-1762); Karullyfalva (1805); Karojeni vel Korjen (1808); Korujeny (1850); Káruyfalua, Curuien? (1854) (Suciu, I, p. 167); Karulyfalva, Corueni, (1867) (Schematismus, p. 26); Karulyfalva, Corojeni (1892) (*Helységnévtára*, 1892, p. 1227); Karulyfalva, Corueni (1900) (Schematismus, p. 52-53); Coruieni, Káruyfalva (1909) (Moldovan-Togan, p. 69, 287); Coruieni, Karulyfalva (1921) (Martinovici-Istrati, p. 77); Karulyfalva, Coroieni (1941) (Recensământul, p. 264-265, 358, 367); Coroieni, sat și comună (1954) (IALR, p. 49, 200); Coroieni, sat și comună (1972) (Județele, p. 374-375); Coroieni (2000) (Ghinea, *Localitățile*, p. 155) și Coroieni (2003) (Codul, p. 27). După părerea lui József Kádár originea numelui satului **Coroieni** are la bază numele de persoană românesc Coroin („oláh neve Coroin”), deoarece satul a fost înființat de o persoană a cărui nume de familie era **Karuly** (Kádár, vol. IV, p. 227). Oiconimul **Coroieni** provine din numele de persoană **Coroiu** (DOR, p. 35: Coru și p. 249: Coroi, Coroiu, Corui sau Coruia, Curuia, Coruia, Curuia) derivat cu sufixul -eni.

Costeni, sat din comuna Cupșeni, Kostafalu (1603), Kosztafalva (1613); Kosteny (1733); Koteny (1750); Koszta (1760-1762); Kosztény (1850); Kosztafalva, Costien (1854) (Suciu, I, p. 169); Costeni (1862) (Maramureșenii, p. 107); Kosztafalva, Koszteny (1892) (*Helységnévtára*, 1892, p. 1284); Kosztafalu, Costeni (1900 Schematismus, p. 72); Costeni, Kosztafalva (1913) (Maramureșenii, p. 286); Costeni, Kosztfalva (1909) (Moldovan-Togan, p. 70, 293); Costeni, Kosztafalva (1921) (Martinovici-Istrati, p. 78); Costeni (1930) (Recensământul, p. 735); Kosztafalva, Costeni (1941) (Recensământul, p. 264-265, 358, 368); Costeni, comuna Cupșeni (1954) (IALR, p. 201); Costeni (1972) (Județele, p. 375); Costeni (2000) (Ghinea, *Localitățile*, p. 157) și Costeni (2003) (Codul, p. 27). Oiconimul **Costeni** este un derivat din numele de persoană **Costa** (DOR, p. 36: Costea) cu sufixul -eni.

Cupșeni, sat și reședința comunei, Lupsafalwa <=Kupsafalwa> (1584); Kupsan (1733); Kopseny (1750); Kupsafalva (1805); Kupcsény, (1850); Kupsafalva, Cupșeni (1854) (Suciu, I, p. 184); Kupsa-Falva, Cupsieni, (1867)

3855

Tu leliță cu tri flori,
Nu mă blăstăma să mor
Ci mă lasă să trăiesc
Că îmi place să iubesc.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3856

Măi bădiță, așa-i gândit
Că io-s floare de pe rât
Și-s bună de ciufulit.
Da' io-s floare de pe tău,
Nu mă uit la struțu tău
Că-i din pene de curcan
Și nu te-oi iubi șohan.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3857

Nu-i de vină socăcița
Că nu-i bună chisălița
Că-i de vină omu ei
Că n-o bate c-un șuvei.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3858

Vai de mine și de mine,
Plânge pământu sub mine
Și eu plâng deasupra lui
De doruțu oarecui.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3859

Șurțu lelii cel cu pene
M-o lovit peste izmene,
Șurțu lelii cel cu flori
M-o lovit peste picior.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3860

Tu leliță, de doi ai
Numa la inimă-mi stai,
Numa un an de-ai mai sta
Nu ne-ar despărți lumea
Și un an de ne-om iubi
Nime nu ne-a despărți
Nici la casa ormezii
Unde fac legea domnii -
Ș-acolo mai dragi ne-om fi.
De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18
ani, Valea Chioarului, 1924

3861

Frunză verde lemn spinuț,
Ce stai, bade, așe blânduț

Păru lung
Și mintea scurtă.

Ori te-o-nditat oarecine
Să nu vorovești cu mine?

De la Vasile Tămăian a lui Vasile, 18 ani, Valea Chioarului, 1924

3862

Sub călcâiu mândrii mele
Șede dracu cu-o muiere
Și mă-nvață să fac rele.

De la Gheorghe Blaga a Gafiei, 45 ani, Valea Chioarului, 1924

3863

Neamțule, când m-ai luat,
Nu știu, orb ai fost ori bat,
Ori birău te-o-nditat.
De te-o-nditat birău
Ardă-i casa și șopru.

De la Gheorghe Blaga a Gafiei, 45 ani, Valea Chioarului, 1924

3864

Așe-o lăsat Dumnezeu
După bine s-ajungi rău,
Da' io, de când m-am născut,
Nici un bine n-am avut,
Da' amu gândești că-mi vine
După rău și-un pic de bine.

De la Gheorghe Blaga a Gafiei, 45 ani, Valea Chioarului, 1924

3865

Cătuniu-aș fără frică
De mi-ar fi drăguța mică,
Drăguța mi-i mărișoară,
Cătunia mă omoară.

De la Gheorghe Blaga a Gafiei, 45 ani, Valea Chioarului, 1924

3866

Nu te bate, măi, de mine,
Bate-s-ar mălaiu-n tine,
Că io-s mare cât un nap,
Nu mă-ndes unde nu-ncap.

De la Gheorghe Blaga a Gafiei, 45 ani, Valea Chioarului, 1924

(Schematismus, p. 44); Kupsafalva, Kupseny, (1892) (*Helységnévtára*, 1892, p. 1301); Cupșeni, Kupsafalva (1909) (Moldovan-Togan, p. 75-76, 295); Cupșeni (1930) (Recensământul, 735); Kupsafalva, Cupșeni (1941) (Recensământul, p. 264-265, 358, 368); Cupșeni, sat și comună (1954) (IALR, p. 52, 210); Cupșeni (1972) (Județele, p. 375) și Cupșeni (2003) (Cod, p. 30). Oiconimul **Cupșeni** este un derivat din numele de persoană *Cupșa* (DOR, p. 38: Cup) cu sufixul *eni*.

Ungureni, sat din comuna Cupșeni, Ungurfalva (1584); Ungarfalva (1627); Ungureny (1733); Budafalva (1767); Ungurény (1850) Ungurfalva, Ungureni (1854) (Suciu, II, p. 218); Ungur-Falu, Ungureni (1867) (Schematismus, p. 46); Budafalva, Ungurfalva, Ungureny (1892) (*Helységnévtára*, 1892, p. 1027, 1637); Budafalva, Ungureni (1900) (Schematismus, p. 71); Ungureni, Budafalva, Ungurfalva (1909) (Moldovan-Togan, p. 237, 332); Ungureni (1918) (Maramureșeni, p. 381); Ungureni, Ungureni, Nemesbudafalva, Nemesbudafalva, Ungureni, (1921) (Martinovici-Istrati, p. 35, 60, 271); Ungureni (1930) (Recensământul, p. 442); Nemesbudafalva, Ungureni (1941) (Recensământul, p. 264-265, 358, 380); Ungureni (1954) (IALR, p. 430); Ungureni (1972) (Județele, p. 375) și Ungureni (2003) (Cod, p. 102). Documentele consemnează pentru această așezare românească două nume oficiale total diferite: **Budafalva** „Satul lui Buda” și **Ungurfalva** „Satul lui Ungur”, constatând că ambele forme din documente au la bază numele de familie actuale *Buda* sau *Ungur* la care este adăugat formantul *-falva*. Denumirea actuală a satului este analizată de către Iorgu Iordan (Top., p. 302) care dă ca etimon adjectivul corespunzător, afirmând că este vorba despre indicarea originii etnice. Etimologia lui Iorgu Iordan nu poate fi acceptată, dacă raportăm această formă la structurile oficiale cu grafia limbii maghiare care au la bază un antroponim. Oiconimul **Ungureni** provine din n. fam. *Ungur* + suf. *-eni*.

În concluzie se poate afirma că în afară de acest procedeu, numele de sate din Lăpuș mai prezintă și alte construcții specifice pentru structura celorlalte oiconime ale zonei.

Abrevieri bibliografice

- Codul, 2003 = *Codul poștal al localităților din România*, București, 2003, vol. I
DOR = Constantinescu, N. A., *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963
Ghinea, *Localitățile* = Eliza Ghinea, Dan Ghinea, *Localitățile din România. Dicționar*, București, 2000
Helységnévtára, 1892 = *A Magyar Szent Korona országainak Helységnévtára*, Budapest, 1892
IALR, 1954 = *Indicatorul alfabetic al localităților din Republica Populară Română*, București, 1954
Iordan, *Top. rom.* = Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, București, 1963
Județele = *Județele României Socialiste*, Ediția a II-a, București, 1972
Kádár = K?d?r, József, *Szolnok-Dobokavármegye monographiája*, vol. I-VII, Dej, 1905
Maramureșenii = *Maramureșenii în lupta pentru libertate și unitate națională. (Documente 1848- 1918)*, București, 1981
Martinovici-Istrati, = Martinovici, C., Istrati, N., *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921
Moldovan-Togan, = Moldovan, Silvestru, Togan, Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, Sibiu, 1909
Recensământul din 1930 = *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, vol. I sex, stare civilă, grupe de vârstă, gospodării, infirmități, otantă, partea 3, București, 1938, p. 735
Recensământul din 1941 = Rotariu, Traian, Semeniuc, Maria, Elemer, Mezei, *Recensământul din 1941 Transilvania*, Cluj-Napoca, 2002
Schematismus, = *Schematismus venerabilis cleri neo-erectae dioecesis Szamos-Ujváriensis GR. Rit. . pro anno a Christo nato 1867*, Szamos-Ujvárini, 1867
Schematismus, = *Schematismus cleri dioecesis Szamosujváriensis Graeci Ritus Catholicorum pro anno a Christo nato 1900*, Szamosujvárini, 1900.

**Prostu uită
De la mână până la gură.**